

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul hotărîrei Comisiei de Stat pentru Frecvențe Radio privind interzicerea importului, punerii la dispoziție pe piață și utilizarea dispozitivelor de bruiaj

Prezentul proiect de hotărîre a Comisiei de Stat pentru frecvențe radio este elaborat în scopul asigurării respectării cadrului legal din domeniul comunicațiilor electronice, protejării drepturilor și intereselor legitime ale beneficiarilor serviciilor de comunicații electronice și ale furnizorilor rețelelor și serviciilor respective.

La moment în Republica Moldova au devenit frecvente cazurile de utilizare a dispozitivelor de bruiaj destinate pentru perturbarea rețelelor de comunicații electronice civile autorizate. Utilizarea acestor dispozitive a fost depistată de către angajații Î.S. Centrul Național pentru Frecvențe Radio din subordinea Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor (MTIC). Echipa de controlori din componența căreia fac parte reprezentanți ai MTIC și Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației a întocmit acte de control: actul privind examinarea perturbațiilor și utilizarea dispozitivului de bruiaj în Penitenciarul nr.13 din mun. Chișinău; actul nr.147 din 14.06.2013 privind examinarea perturbațiilor și utilizarea dispozitivului de bruiaj în incinta blocului nr.1 al Universității de Stat de Medicina și Farmacie „Nicolae Testemițeanu”.

Totodată, de către unele autorități publice centrale, fără consultarea și avizarea MTIC, au fost elaborate acte normative, care prevăd punerea în funcțiune/utilizare a dispozitivelor de bruiaj. Astfel de prevederi se conțin în pct.48, cap.IV al „Metodologiei de organizare și desfășurare a examenelor de bacalaureat, anul școlar 2012-2013”, elaborat de Ministerul Educației, precum și în pct.42, compartimentul B al Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2012-2015, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.289 din 7 mai 2012 (acest punct a fost propus repetat de către Ministerul Justiției și în proiectul Planului de acțiuni pentru anii 2013-2014 al Guvernului).

Acțiuni de promovare a dispozitivelor de bruiaj au fost întreprinse și de reprezentanții autorităților publice locale - pe data de 17.06.2013 în cadrul ședinței Primăriei mun. Chișinău primarul general Dorin Chirtoacă în mod demonstrativ a pus în funcțiune un dispozitiv de bruiaj, propunînd ca astfel de echipamente să fie utilizate în toate centrele de bacalaureat din Republica Moldova.

Utilizarea dispozitivelor de bruiaj este interzisă în majoritatea statelor lumii, deoarece în afară de cauzarea unor inconveniențe pentru utilizatorii autorizați ai spectrului de frecvențe radio, cît și utilizarea acestora în activități infracționale, acțiunile de bruiaj pot avea și consecințe grave în ceea ce privește siguranța populației. Utilizarea dispozitivelor respective pot bloca apelurile de urgență în cazuri de accidente sau situații de alertă a personalului serviciilor de urgență, cum ar fi pompierii, polițiștii și paramedicii. Dispozitivele de bruiaj folosite inițial pentru a bloca comunicațiile electronice (în trenuri, restaurante, cinematografe, etc.) au devenit și un instrument în săvârșirea infracțiunilor: furtul de mașini sau camioane care transportă bunuri de valoare (prin dezactivarea sistemului de urmărire a vehiculului), în locuințe (prin dezactivarea sistemului de alarmă fără fir) etc.

Comisia Europeană și Administrațiile membri a Conferința Europeană pentru Poștă și Telecomunicații (CEPT) și-au exprimat îngrijorarea cu privire la dispozitivele de bruiaj, care pot constitui o amenințare utilizării autorizate a spectrului de frecvențe radio. În cadrul Uniunii Europene legalitatea de bruiaj, inclusiv GSM și bruiaj GPS, a fost discutată în cadrul Directivei R & TTE (1999/5/EC) (Radio and Telecommunications Terminal Equipment) și Directivei EMC (2004/108/CE). În urma acestor discuții s-a stabilit faptul că statele membre UE nu permit (nici nu doresc să permită) să fie perturbate sistemele de radiocomunicații de către dispozitive de bruiaj. În țările Uniunii Europene aceste dispozitive nu pot fi introduse legal pe piața Comunității, pentru a fi utilizate conform prevederilor acestor directive. Prin urmare, în cazul în care aceste produse pretind conformitate cu Directivele R & TTE sau EMC, autoritățile de supraveghere a pieței din statele membre UE sunt obligate să le extragă de pe piață și să notifice Comisia Europeană.

Pentru alte țări din cadrul CEPT, care nu sunt membre ale UE și care nu au pus în aplicare Directivele R & TTE și EMC, legislația națională poate împiedica introducerea pe piață și utilizarea acestui echipament. Se remarcă faptul că singura excepție de la poziția de mai sus ar putea fi plasarea unor dispozitive de bruiaj, în contextul utilizării naționale autorizate de către organele de forță și de securitate.

Recomandarea CEPT ECC (04)01 prevede interzicerea introducerii pe piață și utilizarea dispozitivelor de bruiaj.

Sanționarea bruiajului intenționat este prevăzută în legislația multor state ale lumii, spre exemplu:

- în Statele Unite ale Americii este prevăzută amendă în marime de pînă la 112 000 dolari SUA sau privarea de libertate pînă la 1 an;
- în Marea Britanie este prevăzută amenda pînă la 5000 lire sterline;
- în Confederația Elvețiană este prevăzută amenda pînă la 100 000 franci elvețieni;
- în Japonia este prevăzută amenda pînă la 250 000 dolari SUA sau privarea de libertate pînă la 5 ani.

Pentru a exclude orice tratare ambiguă a prevederilor legislației naționale, proiectul prevede expres interzicerea importului, punerii la dispoziție pe piață și utilizării dispozitivelor de bruiaj în Republica Moldova. În acest context, pentru a fi aduse în corespundere cu cadrul legal național, este prevăzută abrogarea în termen de 3 luni a tuturor prevederilor din actele normative ale autorităților publice centrale și locale care prevăd punerea în funcțiune/utilizare a dispozitivelor de bruiaj.

Totodată, pentru a descuraja și a contracara eficient utilizarea acestor dispozitive, proiectul prevede elaborarea de către MTIC în termen de 3 luni a propunerilor de modificare a actelor legislative în scopul înăsprii sancțiunilor pentru utilizarea dispozitivelor de bruiaj și introducerea prevederilor de aplicare a măsurilor de deconectare imediată și ridicarea acestor dispozitive.

Prevederile legislației internaționale și naționale ale Republicii Moldova cu privire la producerea perturbațiilor și sancționarea acestora

1. Regulamentul Radiocomunicațiilor al Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor.

Prevederi relevante:

- Toate stațiile, indiferent de menirea lor, trebuie să fie instalate și exploatate în asemenea mod, astfel încât să nu creeze interferențe prejudiciabile serviciilor de radiocomunicații sau comunicații ale altor Membri ai Uniunii sau organizații de operare recunoscute sau a altor organizații competente recunoscute, care asigură funcționarea unui anumit serviciu radio și funcționează în conformitate cu dispozițiile prezentului Regulament.
- Administrațiile trebuie să întreprindă toate măsurile practic realizabile necesare ca funcționarea echipamentelor electrice și a instalațiilor, inclusiv rețelele de transmisiune a energiei electrice și de distribuție a rețelelor de electrocomunicație, dar exceptând echipamentele cu aplicație industrială, științifică și medicală, să nu creeze perturbații prejudiciabile oricărui serviciu de radiocomunicație, în special serviciului de radionavigație sau oricărui alt serviciu de securitate, ce funcționează în conformitate cu dispozițiile prezentului Regulament.

2) Legea comunicațiilor electronice nr.241-XVI din 15.11.2007.

În art.35 alin.(1) se interzice exploatarea stațiilor de radiocomunicații care nu corespund normelor de emisie, parametrilor tehnici specificați în licență sau permis tehnic sau care **provoacă perturbații** în funcționarea altor stații și rețele de radiocomunicații. Legea comunicațiilor electronice nu prevede expres interzicerea instalării unor dispozitive care produc bruiatul rețelelor de comunicații autorizate. Din aceste considerente și luând în vedere prevederile actelor internaționale ratificate de Republica Moldova, considerăm că art.35 din Legea comunicațiilor electronice urmează a fi completat în acest sens.

3) Codul contravențional al Republicii Moldova.

În art.251 se prevăd sancționarea următoarelor acțiuni:

(1) Producerea în orice mod a perturbațiilor prejudiciabile se sancționează cu amendă de la 20 la 70 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 40 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(3) Emisia intenționată care produce perturbații nocive altor mijloace tehnice de radiocomunicații, se sancționează cu amendă de la 20 la 500 de unități convenționale.

(4) Împiedicarea funcționării echipamentelor și liniilor de comunicații electronice, Se sancționează cu avertisment sau cu amendă de la 10 la 100 de unități convenționale.

Codul contravențional al Republicii Moldova prevede Sancționarea acțiunilor de producerea perturbațiilor (bruiajului). Ținând cont de urmările grave ale acestor acțiuni și practica altor state, propunem de a mări sancțiunile prevăzute de Codul contravențional la art.251 alin.(1), (3) și (4), precum și de a introduce în Codul penal al R.Moldova un articol în acest sens.